

УДК 378.147:373.011.3-051:811.161.2:82(045)
DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-231-235

ЛІБАК Наталка Андріївна –
здобувачка третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
Мукачівського державного університету
ORCID: <https://0000-0002-0200-4668>
e-mail: libak.natalka@kmf.org.ua

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

У статті схарактеризовано методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури: історико-хронологічний, системний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, аксіологічний, середовищний, синергетичний, етнографічний, культурологічний. Історико-хронологічний підхід сприяє аналізу та розумінню історичного контексту розвитку освіти. Системний підхід передбачає сукупність компонентів підготовки, що формують цілісну систему професійної підготовки. Компетентнісний підхід детермінує не лише накопичення знань, але й розвиток навичок розв'язання життєвих і професійних проблем, виконання соціальних ролей та вдосконалення компетентностей. Особистісно-діяльнісний підхід сприяє змінам у внутрішньому світі особистості та її поведінці, оскільки формує, розвиває, стимулює педагогічну свідомість майбутнього викладача, уможливаючи рефлексію і самоутвердження в професійній діяльності. Аксіологічний підхід декларує, що майбутні вчителі повинні вміти не лише передавати знання, а й виховувати громадян, здатних до відповідальної та свідомої участі в суспільному житті. Середовищний підхід полягає у створенні сприятливих умов для активної навчальної діяльності здобувачів, залучення їх до реальної практичної роботи, у забезпеченні професійної орієнтованості освітнього середовища. Згідно із синергетичним підходом, підготовка вчителів – відкрита система, що має здатність до самоорганізації та саморозвитку через розроблення наукової концепції і використання синергетичних механізмів. Етнографічний підхід сприяє більш глибокому й повному усвідомленню культурного розмаїття сучасного світу. Культурологічний підхід допомагає досліджувати історично-педагогічний процес із позицій діалогу педагогічних культур, розкриває еволюцію та трансформацію ключових ідей і концепцій педагогів різних епох.

Ключові слова: історико-хронологічний підхід, системний підхід, особистісно-діяльнісний підхід, компетентнісний підхід, аксіологічний підхід, середовищний підхід, синергетичний підхід, етнографічний підхід, культурологічний підхід.

LIBAK Natalka Andriivna –
applicant of the third (educational and scientific)
level of higher education, specialty
011, Educational pedagogical sciences
Mukachevo State University
ORCID: <https://0000-0002-0200-4668>
e-mail: libak.natalka@kmf.org.ua

METHODOLOGICAL APPROACHES TO PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE

Methodological approaches of professional training of future teachers of Ukrainian language and literature are considered. Methodological approaches are distinguished: historical-chronological, systemic, personal-activity, competence, axiological, environmental, synergistic, ethnographic, cultural approaches. The historical-chronological approach allows taking into account changes in the education system during different historical periods, which contributes to a deep analysis and understanding of the historical context of the development of education. The system approach involves a set of training components that form a complete system of professional training. The competence approach takes into account not only the accumulation of knowledge, but also the development of skills for solving life and professional tasks, the performance of social roles, and the development of competencies. The personal-activity approach contributes to changes in the inner world of the individual and his behavior, as it forms, develops and stimulates the pedagogical consciousness of the future teacher, providing an opportunity for reflection and self-affirmation in professional activity. The axiological approach is that future teachers can not only transfer knowledge, but also educate citizens capable of responsible and conscious participation in public life. The environmental approach consists in creating favorable conditions for active educational activities of applicants, including them in real practical work and ensuring professional orientation of the educational environment. The synergistic approach allows considering teacher training as an open system capable of self-organization and self-development through the development of a scientific concept and the use of synergistic mechanisms. The ethnographic approach contributes to a deeper and more complete understanding of the cultural diversity of the modern world. The cultural approach makes it possible to investigate the historical-pedagogical process from the standpoint of the dialogue of pedagogical cultures, revealing the evolution and transformation of key ideas and concepts of teachers of different eras.

Key words: historical-chronological approach, systemic approach, personal-activity approach, competence approach, axiological approach, environmental approach, synergistic approach, ethnographic approach, cultural approach.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови та літератури потребує використання об'єктивних і надійних наукових висновків, водночас залежить від узгодженого підходу до розуміння сутності досліджуваних явищ

та процесів. Це вмотивовує доцільність вибору теоретико-методологічних стратегій, що становлять науковий фундамент для пояснення основних педагогічних явищ, закономірностей, які мають вагомий вплив на теоретичну інтерпретацію цих явищ у майбутньому. Як зазначають дослідники,

питання методології досить складне, оскільки в сучасній науковій літературі немає конкретних алгоритмів розкриття основних положень певної аналізованої проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Методологічні підходи студювало багато вчених, як-от: І. В. Андрощук та І. П. Андрощук, О. Башкір, Є. Божко, Т. Дороніна, С. Золотухіна, Л. Пасічник, Є. Хриков, О. Цюняк, М. Ячменник та ін. У наукових працях описано підходи, які автори вважали більш актуальними для досліджуваної галузі знань.

Мета статті – виокремити та з'ясувати методологічні підходи, що вможливають наукове пізнання ретроспекції професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження. З огляду на розвиток змісту підготовки здобувачів, важливим аспектом є розуміння основних підходів до вивчення предмета професійної підготовки, принципів наукового пізнання, шляхів і засобів реалізації професійної підготовки. На підставі відрефлектованого наукового доробку виокремлено методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури: історико-хронологічний, системний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, аксіологічний, середовищний, синергетичний, етнографічний, культурологічний.

Найбільш поширеним є історико-хронологічний підхід, який дає змогу проаналізувати основні події, що сприяли становленню закладів вищої освіти, розвитку в них системи підготовки майбутніх учителів. В. Безлюдна стверджує, що історико-хронологічний підхід допомагає досліджувати розвиток професійної підготовки майбутніх учителів у вищій школі, зважаючи на конкретні історичні факти, їхній взаємозв'язок з особливостями історико-педагогічного процесу, у чіткій послідовності простежити розвиток вищої освіти в різні історичні періоди. Названий підхід сприяє розробленню періодизації професійної підготовки майбутніх учителів у вищих педагогічних навчальних закладах України. Сутність історико-хронологічного методу, застосованого в історико-педагогічних пошуках, обґрунтував український учений Н. Гупан: «У вузькому розумінні, це історіографія окремої проблеми, наприклад, розвитку школи, освіти, педагогічної думки тощо, або аналіз досліджень певного хронологічного періоду (декількох десятиріч, століття)» [1, с. 7–8].

Згідно з міркуваннями О. Лаврінченко, історико-хронологічний підхід уможливає розкриття сутності основних тенденцій розвитку освіти, у зв'язку з конкретними історичними умовами та в чіткій хронологічній послідовності [2, с. 16].

Отже, історико-хронологічний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури – це методологічний підхід, що спрямований на систематизацію й аналіз основних подій, які вплинули на становлення та розвиток закладів вищої освіти, а також на систему підготовки майбутніх учителів. Такий підхід передбачає хронологічний опис історичних фактів і

подій, сприяє розробленню періодизації та розумінню динаміки розвитку професійної підготовки. Історико-хронологічний підхід дає змогу зважати на зміни в системі освіти протягом різних історичних періодів, що оптимізує глибокий аналіз і розуміння історичного контексту розвитку освіти.

Один із важливих підходів – системний підхід, який становить методологічну основу теорії та практики сучасної освіти. С. Золотухіна зазначає, що основним завданням системно-цілісного підходу (системного) є розроблення методів дослідження та конструювання складноорганізованих об'єктів – систем різних типів і класів [3, с. 8]. На думку О. Цюняк, системний підхід являє собою обов'язковий складник загальнонаукової методології, що полягає в розкритті цілісності об'єктів, у систематизації їх у єдиній теоретичній картині. Дослідниця стверджує, що професійна підготовка вчителів вимагає системного підходу, системного змісту професійної підготовки та системності контролю [4, с. 26]. Є. Божко характеризує системний підхід як підхід, за допомогою якого можна проаналізувати проблеми розвитку аксіологічних засад управління освітніми установами. У разі використання цього підходу можливо описати зв'язки між компонентами різних систем, де наявні цінності сучасного суспільства, освітні цінності педагогічного процесу в освітніх закладах, особистісні цінності [5, с. 28]. І. В. Андрощук та І. П. Андрощук витлумачують системний підхід як цілісний і системний процес у підготовці майбутніх учителів, що містить структурні компоненти, які взаємодіють між собою і використовуювані для обґрунтування та розроблення системи підготовки майбутніх учителів, упровадження її в практику закладів вищої освіти [6, с. 8]. Отже, згідно з аналізом наукових праць, системний підхід передбачає, що професійна підготовка майбутніх учителів української мови та літератури охоплює сукупність компонентів підготовки, які формують цілісну систему професійної підготовки.

У професійній підготовці майбутніх учителів української мови та літератури одним з основних уважають компетентнісний підхід. Відповідно до «Великого тлумачного словника сучасної української літературної мови», термін «компетентний» має два значення: 1) який має достатні знання в якій-небудь галузі; який із чим-небудь добре обізнаний; тямущий; який ґрунтований на знанні; кваліфікований; 2) який має певні повноваження; повноправний, повновладний [7, с. 560]. М. Ячменник потрактувала компетентнісний підхід як один з основних методів професійної підготовки вчителів української мови та літератури. Авторка зазначає, що компетентнісний підхід демонструє знання, уміння і навички, які студент опановує під час навчання, а також володіння компетенціями та здатністю їх застосовувати в професійних ситуаціях [8].

Компетентнісний підхід описує О. Цюняк, зауважуючи, що мета цього підходу полягає в підготовці компетентних фахівців, які здатні оперативно реагувати на інноваційні зміни,

застосовувати на практиці свої знання, прогнозувати, планувати, уміють працювати в колективі, з учнями, із батьками, в умовах дистанційного та змішаного навчання [4, с. 35].

Унаслідок аналізу дефініцій компетентнісного підходу, що запропоновані вченими, сформульовано авторське визначення терміна. Компетентнісний підхід – це підхід до освіти, який декларує не лише накопичення знань, але й розвиток навичок розв'язання життєвих і професійних проблем, виконання соціальних ролей, удосконалення компетентностей. Такий підхід до освіти акцентує на розвитку здатностей практично діяти й використовувати індивідуальні техніки в різних ситуаціях професійної та соціальної діяльності. Компетентність являє собою реальну демонстрацію знань, умінь і навичок особи в професійній діяльності, зокрема володіння компетенціями та їх застосування в різних ситуаціях.

У праці М. Опачко наголошено, що поняття «особистісно-діяльнісний підхід» – це осучаснений (гуманістичний) варіант діяльнісного підходу, який посідає належне місце в сукупності методологічних підходів. У контексті професійної педагогічної діяльності особистісно-діяльнісний підхід акцентує як на діяльності вчителя, її впливі на розвиток особистісних якостей педагога, так і на особистості вчителя, впливі особистісних якостей на провадження професійної діяльності. М. Ячменик доводить, що положення особистісно-діяльнісного підходу вкрай важливі для вибору викладачами саме тих засобів, які повністю задовольняють пізнавальні, освітні, професійні, духовні потреби особистості. Варто наголосити, що підготовка майбутніх учителів української мови та літератури не була б якісною без залучення різних форм і методів діяльності [8, с. 146].

Отже, особистісно-діяльнісний підхід акцентує на особистості, особистісних якостях і діяльності кожної людини, сприяючи формуванню активності, самостійності, творчості та впевненості учасників навчального процесу у своїх здібностях. Реалізація особистісно-діяльнісного підходу передбачає взаємодію між викладачем і здобувачем, аналіз їхніх цілей, інтересів, потреб, а також індивідуальних особливостей та здібностей здобувачів у процесі навчання, застосування технологій, спрямованих на особистісний розвиток. Особистісно-діяльнісний підхід сприяє змінам у внутрішньому світі особистості та її поведінці, оскільки формує, розвиває і стимулює педагогічну свідомість майбутнього викладача, уможливаючи рефлексію та самоутвердження в професійній діяльності.

У руслі опису аксіологічного підходу Е. Маракли переконливо доводить, що нині від освітньої системи очікують виховання такої людини, яка усвідомлює всі наслідки власних дій, здатна ухвалювати виважені рішення, керуватися системою загальнолюдських цінностей, що сприяє формуванню свідомості, відповідальності, вихованості. Особистісні якості, які сформувались у процесі підготовки до професійної діяльності, є власним надбанням особистості. У процесі

вивчення дисциплін професійно-педагогічного циклу особистісні якості майбутніх учителів-філологів проєктуються на професійні за таких умов: стимулювання студентів до розвитку та самоосвіти, організації професійної діяльності як чинника набуття особистістю досвіду; створення сприятливої психологічної атмосфери педагогічного процесу. Дослідники І. В. Андрощук та І. П. Андрощук зазначають, що аксіологічний підхід спрямований на формування системи громадянських цінностей на засадах солідарності й відповідальності, взаємоповаги одне до одного, справедливості та рівності всіх перед законом, незалежно від походження, релігійних переконань, статі [6, с. 9]. М. Ячменик зауважує, що аксіологічний підхід проголошує людину як найвищу цінність суспільства, допомагає вивчати явища (зокрема педагогічні) у розрізі закладених можливостей для задоволення потреб людини [8, с. 148–149]. Є. Саєнко підсумовує, що застосування аксіологічного підходу вкрай необхідне, оскільки майбутній учитель є особистістю зі сформованою системою цінностей, якою він керується у своїх соціальних і професійних взаємодіях. О. Лілік, досліджуючи аксіологічний підхід, зазначає, що система цінностей майбутнього вчителя української літератури має формуватися в освітньому процесі комплексно, через наскрізні цивілізаційні цінності, які є невіддільним складником становлення цілісної особистості (загальнолюдські, національні, громадянські, сімейні, особистісні, екологічні цінності).

Отже, аксіологічний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури передбачає формування системи цінностей, спрямований на розвиток у здобувачів глибокого розуміння громадянських, національних і загальнолюдських цінностей. Такий підхід сприяє формуванню особистості, яка здатна ухвалювати усвідомлені й виважені рішення, керуючись цінностями в суспільних і професійних ситуаціях. Аксіологічний підхід в освіті зважає на значущість стимулювання здобувачів до саморозвитку, організації професійної діяльності як способу набуття досвіду. Основна мета аксіологічного підходу полягає в тому, щоб майбутні вчителі могли не лише передавати знання, але й виховувати громадян, здатних до відповідальної та свідомої участі в суспільному житті.

Серед методологічних підходів виокремлено й середовищний підхід. В. Безлюдна вважає, що освітній простір професійної підготовки у ЗВО являє собою цілеспрямовано організовану та структуровану сукупність чинників, які допомагають ефективно виконувати завдання з формування професійно-методичної компетентності вчителя. О. Єгорова зазначає, що середовищний підхід є системою наукових сучасних міждисциплінарних поглядів на педагогічну дійсність. Це передбачає опосередковане управління освітнім процесом, де акцентовано на внутрішній активності студента, його самонавчанні, самовихованні та професійному саморозвитку. О. Ярошинська вважає, що середовищний підхід у професійній підготовці

пов'язаний з ідеєю включення освітньої установи в професійне педагогічне середовище (і навпаки). А. Гриценко стверджує, що середовищний підхід детермінує спеціально створене середовище як чинник цілеспрямованого формування та розвитку особистості майбутніх учителів. Усталена думка про те, що середовище своєю багатоманітністю елементів впливає на формування та розвиток майбутніх учителів.

На підставі опрацювання наукового дискурсу підсумовано, що середовищний підхід до професійної підготовки майбутніх учителів полягає в активному впливі спеціально створеного освітнього середовища на формування і розвиток особистості та її професійних компетентностей. Цей підхід відображає систему наукових сучасних поглядів на педагогічну дійсність, передбачає опосередковане управління освітнім процесом, зокрема через активне залучення студентів до внутрішньої активності, самонавчання, самовиховання та професійний саморозвиток. Основними складниками середовищного підходу є створення сприятливих умов для активної навчальної діяльності здобувачів, включення їх у реальну практичну роботу та забезпечення професійної орієнтованості освітнього середовища.

Науковці І. В. Андрощук, І. П. Андрощук виокремлюють синергетичний підхід, реалізація якого дає змогу трактувати підготовку майбутніх учителів до формування громадянської відповідальності учнів як динамічний процес. У такому процесі можуть виявлятися як кризи, так і етапи піднесення, що потребує постійної рефлексії та саморефлексії [6]. В. Безлюдна стверджує, що застосування синергетичного підходу для дослідження проблеми професійної підготовки майбутніх учителів допомагає виявити вплив змін на підготовку, динаміку розвитку системи підготовки, що залежить від історико-педагогічної дійсності, соціальних, політичних й економічних чинників. На нашу думку, у контексті професійної підготовки майбутніх учителів української мови і літератури синергетичний підхід являє собою науково-методологічну концепцію, яка акцентує на взаємодії різноманітних компонентів та систем у процесі формування готовності майбутніх педагогів до виконання своїх професійних обов'язків. Цей підхід представляє підготовку вчителя як складну систему, яка зазнає динаміки та кризових періодів, вимагаючи постійної рефлексії і саморефлексії. Основна мета синергетичного підходу – розуміння та оптимізація взаємодії різних складників системи професійної підготовки для ефективного формування готовності майбутніх учителів до виконання своїх соціальних і професійних обов'язків. Синергетичний підхід також дає змогу інтерпретувати підготовку вчителів як відкриту систему, що має здатність до самоорганізації та саморозвитку через розроблення наукової концепції і використання синергетичних механізмів.

Етнографічний підхід ретранслює особливості етнографічних процесів у певному географічному регіоні з особливим полікультурним середовищем. Основоположники етнографічного підходу (М. Byram і V. Esarte-Sames, M. Byram і G. Zarate,

M. Byram, Ch. Kramsh) висловлюють думку про те, що навчання мови та культури повинно приводити не просто до оволодіння якимись фонемними знаннями, а до розвитку в студентів здатності адаптуватися до нових мовленнєвих ситуацій. У процесі навчання та самопідготовки важливо засвоїти певне коло понять, нормативів, стилістичних відмінностей, якими повинен володіти сучасний фахівець. Етнографічний підхід бере до уваги етностиль, притаманний культурі й побуту окремих народів чи етнічних груп. Етностиль описують через специфічну структуру формальних та естетичних характеристик, що розвивалися за певними функційними принципами.

Отже, етнографічний підхід у контексті професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури полягає у вивченні особливостей етнографічних процесів у конкретному географічному регіоні, з огляду на полікультурне середовище. У межах етнографічного підходу акцентовано на здатності розуміти представників інших культур, які мають різний набір цінностей та особливостей, а також взаємодіяти з ними. Етнографічний підхід сприяє більш глибокому пізнанню як власної, так і інших культур, оскільки відображає специфіку етностиль, притаманного культурі та побуту різних етнічних груп. Етнографічний підхід до професійної підготовки спрямований на розширення розуміння та адаптацію до різноманітних культурних контекстів, що сприяє більш глибокому й повному усвідомленню культурного розмаїття сучасного світу.

Культурологічний підхід окреслює пріоритети в культурному житті студентської молоді в досліджувані періоди, сприяє формуванню культурних уявлень студентів відповідно до політичних епох. Згідно з культурологічним підходом, педагогічні факти та явища необхідно аналізувати з огляду на соціальні й культурні процеси минулого, сучасного та майбутнього. Завдяки цьому підходові можна виокремити загальносвітові й національні тенденції, що панують у розв'язанні актуальних проблем підготовки філологів. І. В. Андрощук та І. П. Андрощук стверджують, що культурологічний підхід реалізують через спрямованість на розвиток моральних, духовних якостей майбутнього фахівця, його ціннісних орієнтацій, світогляду. Це сприяє формуванню громадянської освіченості, законслухняності, патріотизму, набуттю досвіду громадянської діяльності [6, с. 9]. Культурологічний підхід орієнтований на розвиток моральних, духовних якостей майбутніх фахівців, їхніх ціннісних орієнтацій та світогляду, оптимізує формування громадянської освіченості, патріотизму й набуття досвіду громадянської діяльності. Підхід також сприяє соціалізації студентів і взаємодії з іншими членами суспільства, що дає їм змогу продукувати колективні рішення, толерантно розв'язувати проблеми, взаємодіяти з громадськими інститутами. Культурологічний підхід допомагає досліджувати історично-педагогічний процес із позицій діалогу педагогічних культур, розкриваючи еволюцію та трансформацію ключових ідей і

концепцій педагогів різних епох. Такий підхід сприяє розумінню глибинних підстав та найбільш значущих тенденцій у розвитку освітніх ідей і методів.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. У статті виокремлено методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури: історико-хронологічний, системний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний, аксіологічний, середовищний, синергетичний, етнографічний, культурологічний. Кожен із названих підходів розкриває сутнісні характеристики явищ, тому професійна підготовка майбутніх учителів української мови та літератури не може бути обмежена одним із них. Натомість інтегроване поєднання проаналізованих концептуальних підходів створює передумови для глибокого розуміння та осмислення сутності досліджуваного явища, ефективного обґрунтування науково-методичних засад його формування в студентів закладів вищої освіти як стратегічного напряму підготовки. Перспективи подальших розвідок пов'язані зі з'ясуванням особливостей кожного з етапів професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гупан Н. М. Українська історіографія історії педагогіки: [монографія]. Київ: А. П. Н., 2002. 223 с.
2. Лаврінченко О. А. Методологічні основи психопедагогіки: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2021. 80 с.
3. Золотухіна С. Т., Башкір О. І. Наукові підходи в педагогічних дослідженнях: методичні рекомендації. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2016. 33 с.
4. Цюняк О. П. Професійна підготовка майбутніх вчителів початкових класів в умовах цифрової трансформації освіти: монографія. Івано-Франківськ, 2021. 316 с.
5. Божко С. А. Методологічні підходи до аналізу проблеми розвитку аксіологічних засад управління освітніми установами у вітчизняній педагогічній теорії (остання чверть ХХ – початок ХХІ ст.). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка, соціальна робота». 2017. № 31. С. 26–29.
6. Андрощук І. В., Андрощук І. П. Методологічні підходи щодо підготовки майбутніх учителів до формування громадянської відповідальності учнів. *Молодь і ринок*. 2022. № 6 (204). С. 6–11.
7. Овсієнко Л. Компетентнісний підхід до навчання: теоретичний аналіз. *Педагогічний процес: теорія і практика*. Серія «Педагогіка». 2017. № 2 (57). С. 82–87.
8. Ячменик М. М. Підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до застосування засобів медіаосвіти у професійній діяльності: методичні підходи. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. Серія: «Педагогічні науки». 2018. № 3. С. 143–151.

REFERENCES

1. Hupan, N. M. (2002). *Historia pedagogiae Ucrainae historiographia* [Ukrainian historiography of the history of pedagogy]: monohrafiya. Kyiv: A.P.N. 223 s. [in Ukrainian]

2. Lavrinenko, O. A. (2021). *Fundamenta methodologica psychopedagogiae: commendationes emendatiores* [Methodological foundations of psychopedagogy: methodological recommendations]. Institutum Paedagogicae Educationis et Adulta Educationis nomine ab Ivan Zyazyun National Academia Scientiarum Ucrainae. 80 s. [in Ukrainian]

3. Zolotukhina, S.T., Bashkir, O.I. (2016). *Accessus scientificus in investigationibus paedagogicis* [Scientific approaches in pedagogical research]: commendationes methodicae. Kharkiv: KhNPU dictus ab H.S. Aegipanum. 33 s. [in Ukrainian]

4. Tsyunyak, O. P. (2021). *Profitalis institutio futuri primarii scholae magistri in condicionibus mutationis educationis digitalis* [Professional training of future primary school teachers in conditions of digital transformation of education] : monohrafiya. Ivano-Frankivsk. 316 s. [in Ukrainian]

5. Bozhko, E.A. (2017). *Methodologica accessus analysi problemati evolutionis principiorum axiologicorum de administratione institutionum paedagogicarum in theoria paedagogica domestica (quarta ultima saeculi XX - ineunte saeculo XXI)* [Methodological approaches to the analysis of the problem of the development of axiological principles of management of educational institutions in the domestic pedagogical theory (the last quarter of the 20th - the beginning of the 21st century)] // *Scientifica Bulletin Universitatis Nationalis Uzhhorod. «Pedagogia, opus sociale»* № 31. 26-29 s. [in Ukrainian]

6. Androschuk, I. V., Androschuk, I. P. (2022). *Methodus accessus ad eruditionem futurorum magistrorum in formandis responsabilitatis studiosorum civiliu* [Methodological approaches to the training of future teachers for the formation of students' civic responsibility]. *Iuvenum et forum*. № 6 (204). 6-11 s. [in Ukrainian]

7. Ovsienko, L. (2017). *Competentia accedunt ad educationem: analysis theoricae* [Competency approach to education: theoretical analysis]. // *Processus paedagogicus: theoria et praxis*. Series «Pedagogiae» № 2 (57). 82 s. [in Ukrainian]

8. Yachmenyk, M. M. (2018). *Praeparatio futurorum doctorum linguae Ucrainae et litterarum ad usum instrumentorum educationis instrumentorum in actionibus professionalibus: methodica aggreditur* [Preparation of future teachers of the Ukrainian language and literature for the use of media education tools in professional activities: methodical approaches]. // *Praeco Bohdan Khmelnytskyi Cherkasy Universitas Nationalis*. series: «Scientiae paedagogicae», № 3. 143 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛІБАК Наталка Андріївна – здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Мукачівського державного університету.

Наукові інтереси: методологічні підходи до професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LIBAK Natalka Andriivna – applicant of the third (educational and scientific) level of higher education, specialty 011, Educational pedagogical sciences Mukachevo State University.

Scientific interests: methodological approaches to professional training of future teachers of ukrainian language and literature.

Стаття надійшла до редакції 17.04.2024 р.